

STATENS ÅRSREDOVISNING 2000

REGERINGSKANSLIET

GOD EKONOMI OCH LÄGRE STATSSKULD

Den skrift du håller i din hand är en sammanfattning av årsredovisningen för staten för år 2000. Årsredovisningen kommer i år tidigare än vanligt – direkt i samband med den ekonomiska värpropositionen, där inriktningen för politiken under de kommande åren läggs fast. Så kommer det att bli i fortsättningen. En bra utgångspunkt för den kommande politiken är ju att se tillbaka på vad som verkligen blev av alla de ambitioner som tidigare ställts upp.

Vi kan nu konstatera att svensk ekonomi gick mycket bra år 2000. Arbetslösheten minskade kraftigt. De budgetpolitiska målen, om utgiftstak och överskott i finanserna, infriades med god marginal.

En del verksamheter kostade mer än vad vi trodde i budgeten. Det gäller till exempel läkemedel och sjukpenning. Andra blev istället billigare, till exempel arbetsmarknadspolitiska program. Sammantaget blev det alltså

positivt resultat. Statsskulden minskade med 92 miljarder kronor förra året, eller med ca 10 000 kronor per svensk.

Mer siffror och detaljer kan du läsa på kommande sidor. Vill du veta ännu mer så finns hela årsredovisningen tillgänglig på Finansdepartementets webbplats på internet, adress: www.finans.regeringen.se.

Om du har synpunkter på broschyren eller den ekonomiska politiken i allmänhet får du gärna höra av dig.

E-POST

registrator@finance.ministry.se

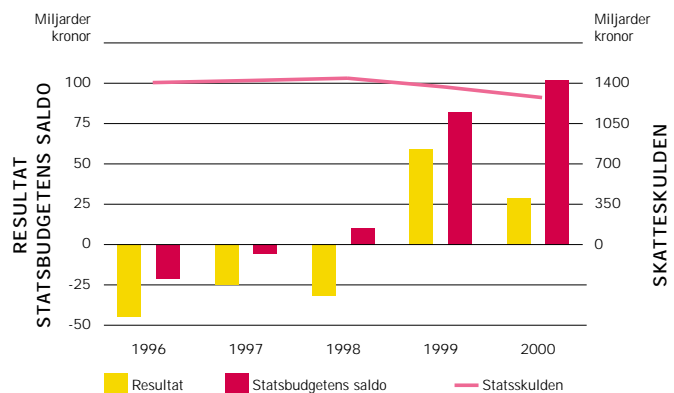
POSTADRESS

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Vänliga hälsningar,

Bosse Ringholm
FINANSMINISTER

VAD ÄR STATEN?

I resultat- och balansräkningarna definieras staten vidare än i statsbudgeten: alla myndigheter och affärsverk under riksdag och regering ingår, liksom de fonder som redovisas av myndigheter. Vidare ingår försäkringskassorna, Allmänna Arvsfonden och Riksbankens grundfond.

Däremot ingår inte Riksbanken, som har en självständig ställning. Inte heller de erkända arbetslöshetskassorna eller AP-fonderna och Premiepensionsmyndigheten.

TVÅ SÄTT ATT REDOVISA

Årsredovisningen för staten bygger på två olika sätt att redovisa:

Resultat- och balansräkningarna upprättas enligt bokföringsmässiga principer, och liknar en traditionell årsredovisning. De upptar främst intäkter och kostnader samt tillgångar och skulder. Utgifterna för en investering fördelas över hela investeringens livslängd – ofta flera år. Jämförelser görs dels mellan resultatet för varje år, dels mellan balansräkningens värde vid slutet av varje år.

Statsbudgeten är en finansiell plan för det kommande årets utgifter och inkomster. Den upprättas till största delen enligt kassamässiga principer: utgifter och inkomster fördelas inte på flera år, utan redovisas vid betalningstillfället. Jämförelser görs mellan årets budget och årets utfall och mellan budgetsaldot (statens lånebehov) för olika år. Definitioner och begrepp skiljer sig delvis från de som används för resultat- och balansräkningen.

Statsbudgeten

ÖVERSKOTTET HÖGRE ÄN BUDGETERAT

Riksdagens två budgetpolitiska mål för 2000 klarades med god marginal. Statsbudgetens överskott blev 19 miljarder högre än budgeterat.

Riksdagen har fastställt två budgetpolitiska mål för 2000: överskottet i de offentliga finanserna ska uppgå till 2,0 procent av BNP (bruttonationalprodukten) och utgifterna ska inte överstiga det uppsatta utgiftstaket på 765 miljarder kronor. Båda målen klarades med marginal: överskottet motsvarade 4,1 procent av BNP, och utgifterna blev 760 miljarder.

Redovisningen av statsbudgeten skiljer sig på flera sätt från redovisningen av resultat- och balansräkningarna för staten (se sida 2, "Två sätt att redovisa"). Båda sätten att redovisa pekar dock i samma riktning: statens finanser stärks. Skälen till det goda resultatet är den förda ekonomiska politiken, budgetdisciplinen samt den goda konjunkturen, som har medfört högre skatteinkomster och lägre utgifter för bland annat arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Statsbudgetens inkomster för 2000 blev 800 miljarder kronor, vilket är 17,7 miljarder högre än budgeterat. Utgifterna blev 698,1 miljarder; 1,7 miljarder lägre än budget. Denna siffra för statsbudgetens utgifter skiljer sig något från den ovannämnda. Utgiftstaket inkluderar nämligen utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten, men saknar utgifter för statsskuldräntor. Skillnaden mellan inkomster och utgifter i statsbudgeten

– **budgetsaldot** – blev ett överskott på 101,9 miljarder, som användes till att betala av på statsskulden. Budgetsaldot blev 19,4 miljarder högre än budgeterat.

Budgetsaldot för år 2000 är det största överskottet någonsin. Det beror till större delen på engångseffekter, främst orsakade av försäljningen av Telia och engångsmedel från AP-fonderna. Rensat för dessa effekter blev överskottet 14,1 miljarder.

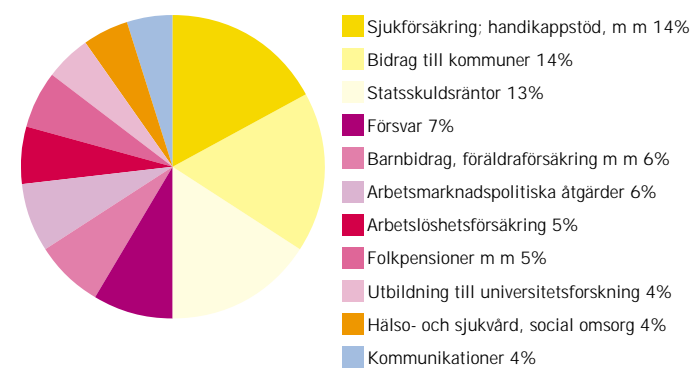
Statsbudgeten är regeringens viktigaste styrinstrument för de offentliga finanserna.

Inkomsterna i statsbudgeten utgörs till 84 % av skatter. Det handlar främst om arbetsgivaravgifter, moms och statlig inkomstskatt. Övriga inkomster är försäljning av statlig egendom och överskott från statens affärsverk.

Budgetens utgifter är uppdelade i 27 utgiftsområden. De största utgiftsområdena återfinns i diagrammet nedan.

Fem utgiftsområden hade utfall år 2000 som var mer än 1 miljard *högre* än budget: internationellt bistånd; hälso-/sjukvård och social omsorg; sjukförsäkring och handikappstöd; arbetslöshetsersättning; räntor på statsskulden.

Fyra utgiftsområden hade utfall som var mer än 1 miljard *lägre* än budget: arbetsmarknadspolitiska åtgärder; studiestöd; utbildning och universitetsforskning; samhällsplanering och bostadsbyggnad.

Statsbudgetens utgifter – utfall 2000

(totalt 698,1 miljarder kr)

Procentsatserna adderar till mer än 100 procent på grund av avrundning.

Resultaträkningen

ÖVERSKOTT PÅ 29 MILJARDER

Resultaträkningen för 2000 visar ett överskott på 29 miljarder kronor, att jämföra med 59 miljarder 1999. Resultatet påverkades negativt av ökade kostnader för statsskulden och det nya pensionssystemet. Resultatet förbättrades av försäljningen av Telia.

Resultaträkningen visar intäkter och kostnader för perioden. Såväl resultaträkningen som balansräkningen är konsoliderad, d v s alla interna överföringar inom staten är borträknade. Detta gäller exempelvis köp och försäljning mellan myndigheter.

Intäkterna utgörs i första hand av skatter och till mindre del av avgifter samt vissa bidrag från bl a EU. **Kostnaderna** består huvudsakligen av transfereringar, dvs utbetalningar i de stora bidrags- och försäkringssystemen (t ex sjukförsäkringen och pensionssystemet), samt kostnader för statens egen verksamhet. Skatter och transfereringar beskrivs närmare i separata artiklar på nästa uppslag.

Det nya pensionssystemet innebär en omfördelning av sparandet från staten till pensionssystemet (AP-fonderna och Premiépensionsmyndigheten). Detta görs för att klara de framtida pensionsutbetalningarna när

befolkningen blir äldre och antalet pensionärer ökar. Vi samlar alltså tillgångar i pensionssystemet. Omfördelningen innebär att statens resultaträkning har försämrats med 35 miljarder kronor.

Kostnaderna för **statsskulden** har ökat med 43 miljarder. Det beror på ökade valutaförluster 2000, dvs att de valutor i vilka staten har skulder har stigit i förhållande till den svenska kronan. 1999 var förhållandet det omvända och resulterade i valutavinster.

Försäljningen av Telia gav en reavinst på 53,5 miljarder kronor.

Kostnader för statens egen verksamhet var 162 miljarder, en ökning med 10 miljarder. Personalkostnaderna ökade med drygt 4 miljarder, främst på grund av löneutvecklingen och ökade kostnader för pensionsavsättningar. Driftkostnaderna ökade med 4,5 miljarder. Bland annat ökade kostnaderna för Exportkreditnämndens garantiavsättningar.

Resultatet från andelar i dotter- och intresseföretag har minskat med 10 miljarder. Det beror dels på att 1999 års resultat innehöll en vinst från försäljning av aktier i Pharmacia & Upjohn, dels på att Posten AB år 2000 redovisade en förlust på 2,6 miljarder.

STATENS RESULTATRÄKNING

(i miljoner kronor)

INTÄKTER	2000	1999
Skatter m.m.	795 682	772 788
Intäkter av avgifter och andra ersättningar samt bidrag	64 503	95 658
Summa intäkter	860 185	868 446
KOSTNADER		
Transfereringar:		
Lämnade bidrag m.m.	-614 805	-604 671
Avsättningar för transfereringsändamål	-5 349	-4 212
Summa transfereringar	-620 154	-608 883
Statens egen verksamhet:		
Kostnader för personal, lokaler; driftskostnader, avskrivningar och nedskrivningar	-162 185	-152 420
Summa kostnader	-782 339	-761 303
Saldo före resultat från andelar och finansiella poster	77 846	107 143
Resultat från andelar i dotter och intresseföretag	8 819	18 777
Finansiella intäkter och kostnader, netto	-57 241	-67 347
ÅRETS ÖVERSKOTT	29 424	58 573

39 MILJARDER MER I SKATTER

Skatteintäkterna ökade med 39 miljarder jämfört med 1999. Men på grund av att Riksskatteverket ändrade sina rutiner för redovisningen av skatteuppbörden visar resultaträkningen en mindre ökning, 23 miljarder. Totalt uppgick skatteintäkterna år 2000 till 796 miljarder kronor.

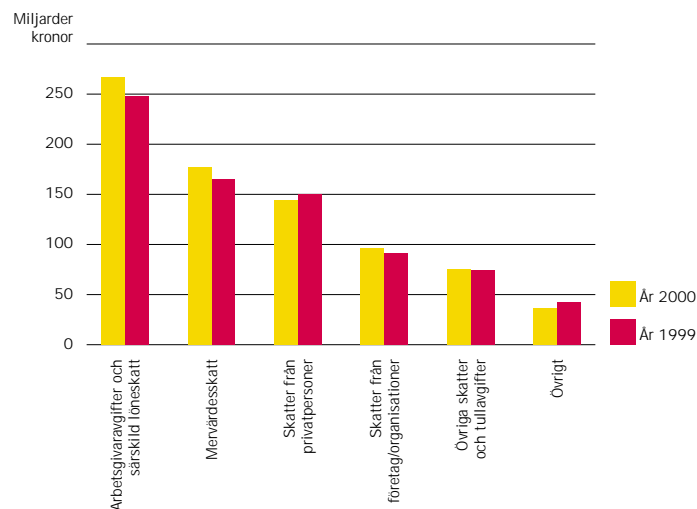
De skatteintäkter som redovisas i resultaträkningen är de som tillfaller staten. Därutöver betalades 342 miljarder i skatter till **kommuner och landsting**, varav 11 miljarder avsåg begravnings- och församlingsavgift (det som tidigare hette kyrkoskatt). Dessa redovisas inte i resultaträkningen.

Intäkterna från **arbetsgivaravgifter** och särskild löneskatt uppgick till 266,4 miljarder kronor, en ökning med 18 miljarder som främst beror på att lönerna har ökat. Intäkterna från **mervärdesskatt** (moms) ökade med 12 miljarder till följd av ökad privat konsumtion.

Fysiska personers skatter är de statliga skatter som privatpersoner betalar, till exempel statlig inkomstskatt, fastighetsskatt och förmögenhetskatt. Under 2000 minskade dessa intäkter med 7 miljarder, trots att hushållens inkomster ökade. Det beror på den skattereform som inleddes 2000 och som bl a innebär en kompensation för den allmänna pensionsavgiften.

Skatter från **juridiska personer**, dvs företag och andra organisationer, ökade med 5 miljarder. Det beror på den goda konjunkturen som har skapat högre vinster i företagen.

SKATTEINTÄKTER

TRANSFERERINGAR ÖKADE MED 10 MILJARDER

Transfereringar utgörs främst av bidrag och ersättningar som myndigheterna förmedlar till olika mottagare. Totalt sett ökade transfereringarna med 10 miljarder till 615 miljarder kronor år 2000.

I kostnadsposten **socialförsäkring** ingår bl a ålderspensioner, stöd till barnfamiljer, sjukpenning, förtidspensioner och visst handikappstöd. Kostnaderna för socialförsäkring ökade med 15 miljarder jämfört med 1999. Det berodde främst på att kostnaderna för sjukpenningen ökade med 6 miljarder (27%). Det beror i sin tur på flera samverkande faktorer, bland annat på fler fall av långa sjukskrivningar (minst 29 dagar).

Vidare ökade kostnaderna för läkemedelsförmånen på grund av ökad efterfrågan på läkemedel i kombination med ökat utbud av nya dyrare läkemedel (+2,7 miljarder), kostnaderna för stöd till barnfamiljer (+3 miljarder) samt kostnaderna för ålderspensioner (+3 miljarder).

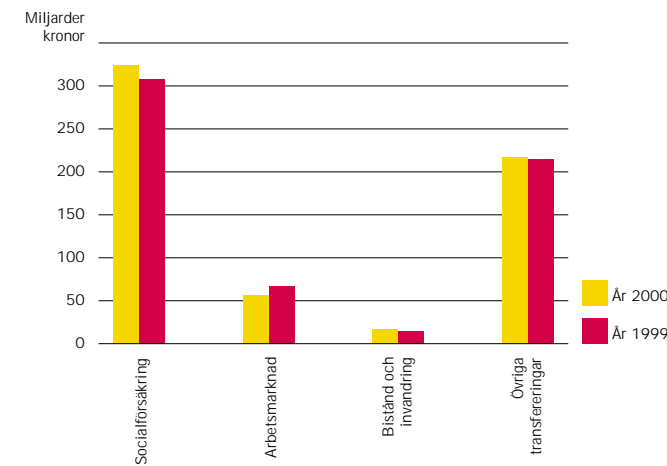
Inom området **arbetsmarknad** minskade kostnaderna med 10 miljarder (-15%). Det beror på minskade kostnader för arbetslöshetsersättning och arbetsmark-

nadspolitiska program på grund av den minskade arbetslösheten.

Kostnaderna för **bistånd och invandring** har ökat med 2,5 miljarder till 17,3 miljarder. Biståndet via Sida ökade med 1 miljard kronor, där den största posten har varit ökade satsningar på återuppbyggnad av infrastruktur efter katastrofer och krig. Bidragen till FN och multilaterala utvecklingsbanker har också ökat med 1 miljard.

Övriga transfereringar avser bl a bidrag till kommuner och landsting, på totalt 82 miljarder, om man undantar utjämningsbidragen på ca 19 miljarder (som egentligen är en omfördelning av pengar från kommuner med höga skatteintäkter till kommuner med lägre skatteintäkter). I sin helhet har Övriga transfereringar ökat med ca 2,5 miljarder jämfört med förra året. Rän-tebidragen till bostadssektorn fortsatte att minska, och är nu nere i 3,9 miljarder (-3,4 miljarder).

TRANSFERERINGAR

EU-avgiften 22 miljarder

Sveriges medlemsavgift till EU var 22,3 miljarder kronor, en ökning med 1,4 miljarder. Medlemsavgiften är summan av fem avgifter (inom parentes anges storleken på respektive avgift): tullavgift (3 miljarder), jordbruksavgift (0,3 miljarder), momsbasead avgift (8,2 miljarder), BNI (bruttonationalinkomst) -avgift (9,7 miljarder) och Storbritannienavgift (1,1 miljarder).

Sverige fick tillbaka 9,0 miljarder i bidrag från EU, främst jordbruksbidrag. Nettobetalingarna från Sverige till EU var således 13,3 miljarder, en ökning med 2,7 miljarder.

Ökningen i Sveriges nettobetalingar till EU beror dels på det gynnsamma ekonomiska läget (som i sin tur ökade den momsbaseade avgiften och avgiften som baseras på bruttonationalintäkten), dels på att bidragen till Sverige från EU:s strukturfonder minskade, jämfört med 1999.

4 900 färre statligt anställda

I november 2000 var antalet anställda i staten 235 500, en minskning med 4 900 personer eller 2,0 procent jämfört med 1999. De myndigheter som svarade för de största minskningarna var Försvarsmakten och Statens Järnvägar som minskade med 1 600 respektive 1 200 heltidspersoner.

ANTALET ANSTÄLLDA		
	2000	1999
Kvinnor	107 100	107 600
Män	128 400	132 800
SUMMA	235 500	240 400
Därav heltidsanställda	188 500	191 000
Därav deltidsanställda	47 000	49 400

Större statliga företag

Totalt finns ett femtiotal företag där staten äger mer än 20%. Det bokförda värdet av dessa företag uppgår till ca 139 miljarder kronor. Tabellen nedan visar några av de största företagen. Några av de viktigaste händelserna under 2000 var börsintroduktionen av Telia AB, färdigställandet av Öresundsbron och att affärsverket SJ ombildades till aktiebolag den 1 januari 2001.

STÖRRE STATLIGA FÖRETAG

	Försäljning Miljoner kronor	Rörelseresultat Miljoner kronor	Antal anställda
Apoteket AB	27 866	38	9 802
AssiDomän AB	24 643	3 090	14 506
LKAB	4 882	591	3 210
Posten AB	24 864	-1 360	41 522
Samhall AB	10 140	251	26 001
SAS Gruppen	47 540	2 773	30 939
Svenska Spel AB	14 138	3 835	531
Systembolaget AB	17 368	173	3 440
Telia AB	54 064	11 717	30 307
Vattenfall AB	31 695	5 189	13 123
Vin & Sprit AB	5 816	1 433	1 375

Staten äger 100 % av företagen ovan, förutom AssiDomän (35,5 %), Telia (70,6 %) och SAS (där staten äger 50 % av aktierna i SAS Sverige AB, som i sin tur äger 3/7 av SAS Gruppen).

SNABBFAKTA

- Resultatet för 2000 visar ett överskott på 29 miljarder kronor (59 miljarder 1999).
- Statskulden var 1278 miljarder kronor, en minskning med 92 miljarder.
- Riksdagens båda budgetpolitiska mål för 2000 klarades, dvs att överskottet i de offentliga finanserna ska vara minst 2,0 procent av BNP och att utgifterna inte får överstiga utgiftstaket på 765 miljarder kronor.
- Statsbudgetens överskott blev 102 miljarder, 19 miljarder högre än beräknat.
- Kostnaderna inom arbetsmarknadsområdet minskade med 15% till 56,5 miljarder.
- Kostnaderna för sjukpenningen ökade med 27% till 31 miljarder.
- Försäljningen av Telia gav en reavinst på 53,6 miljarder.
- Sveriges nettobetalningar till EU ökade med 2,7 miljarder till 13,3 miljarder.
- Kostnaderna för statens egen verksamhet ökade med 10 miljarder till 162 miljarder.
- Privatpersoner betalade totalt 143,9 miljarder i statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt, fastighetsskatt, m m – en minskning med 6,7 miljarder.

Statens Årsredovisning 2000 bygger på Årsredovisning för Staten 2000 som kan beställas från Riksdagens tryckeriexpedition tel: 08-786 58 10. Fler exemplar av denna broschyr kan beställas på e-post: info@finance.ministry.se eller tel: 08-405 34 48. För mer information besök www.finans.regeringen.se.

REGERINGSKANSLIET

Finansdepartementet

103 33 Stockholm, Telefon 08-405 10 00
www.finans.regeringen.se